

Németország egyesítése

11.A

Berlin, Unter den Linden sugárút (1890–1905 között)

2024. máj. 17.

1. 1814/15 (bécsi kongr.)

→ Német Szöv.

~ 40 állam

a bir. gyűlésen az osztrák cs. elnököl

egyesítés mikéntje?

– forradalmi-demokratikus úton

Ø 1848/49

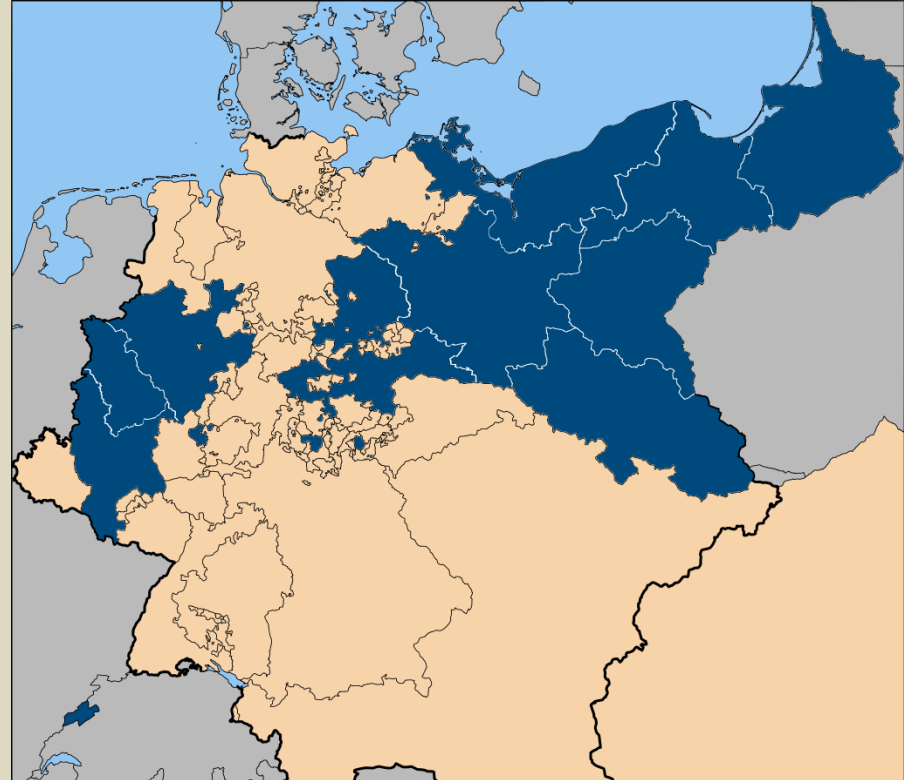
– dinasztikus – **TK 7/6.**

a) *nagynémet koncepció*

→ Au. vezetésével
laza, föderatív, kat.

b) *kisnémet koncepció*

→ Au. kizárásával
vezető állam: Poroszo. – ?
kp.-osított, protestáns

Poroszo. 1815 után

felemelkedése: 18. sz.
katonaáll.

HOHENZOLLERN din.

19. sz. ip. forr. → gazd. fejl.
junkler – ?

Au. (belső gondok, pl. magyarok)

↔ Poroszo. (egységesebb, fejlettebb gazd., modern hadsereg)

– OTTO VON BISMARCK (1815–1898)

▪ Poroszo. „vas”kancellárja (1862–1892)
▪ *„A németek nem liberalizmust várnak Poroszországtól, hanem erőt. [..] A kor nagy kérdéseit nem beszédekkel és többségi határozatokkal döntik el, hanem vassal és vérrel.”*

▪ porosz junker

▪ 2 m magas; magas, selypítő hangja van

▪ diplomáciai előélet:

szentpétervári, majd párizsi követ

▪ fiatalon SHAKESPEARE-ért, BYRONért, BEETHOVENért rajong

▪ görögül, latinul, franciául, angolul tökéletesen tud + valamit oroszul is

„Poroszország küldetését abban látom, hogy távol tartsa magát a demokráciával való mindenféle szégyenletes kapcsolattól.”

“Akinek a pénzes zacskón van az ujja, azé a hatalom.”

“Sohasem hazudnak annyit, mint választás előtt, háború alatt és vadászat után.”

– BISMARCK lépései

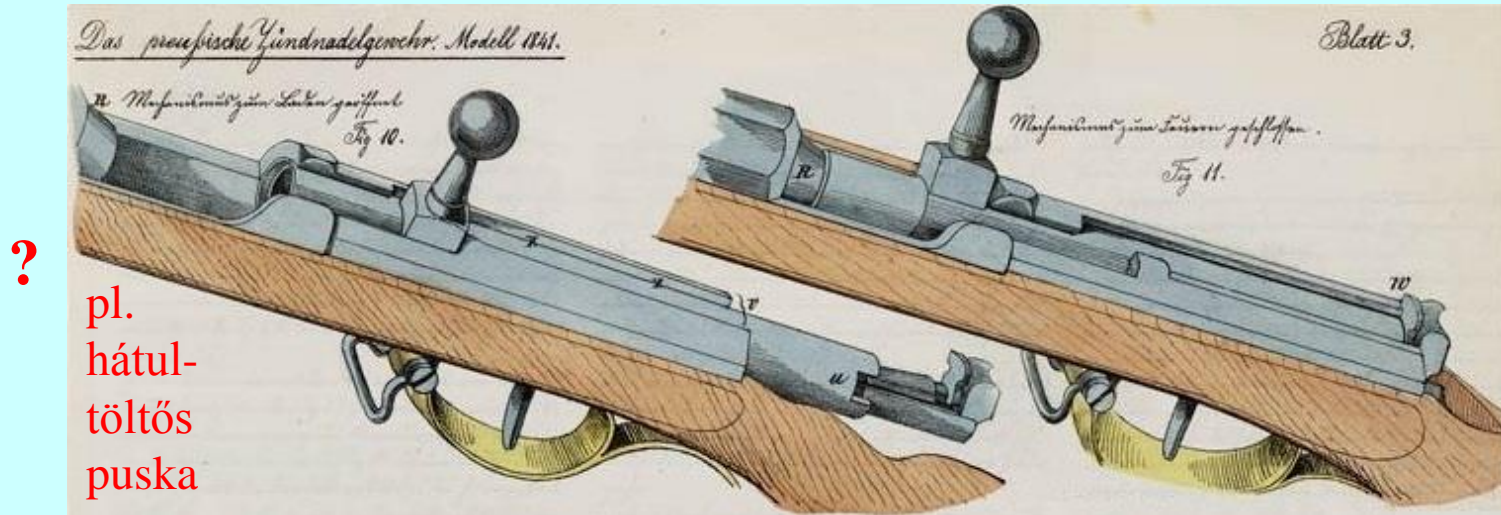
- gazd. fejlődés OK – „*vassal és vérrészsénnel*”

I. ip. forr. – a Ruhr-vidék 1814/15 óta Porosz.-hoz tartozik
1834: Vámunió (Zollverein) Au. kizárásával

- katonai – ált. hadköt.

– kor legmodernebb hadserege

} a lib. többségű parlament
megkerülésével

- diplomáciai – ?

↔ Au.: olasz egység támogatása

Oroszo. – közeledik 1863: lengyel felkelés leverésében segítség

└ helyzete

1860 körül?

1873: 3 császár szövetsége

BISMARCK oroszbarát külpolitikát folytat!

2. Harcok – TK 8/9. és 9/11.

a) 1866: Au. ellen – ?

– Königgrätz / Sadova

(Cseho., Hradec Králové) →

Elba partján

Poroszo. > Au.

↓ der älteste VON MOLTKE

– gyors béke [prágai]:

enyhe feltételek – ?

Au. nem vesz részt

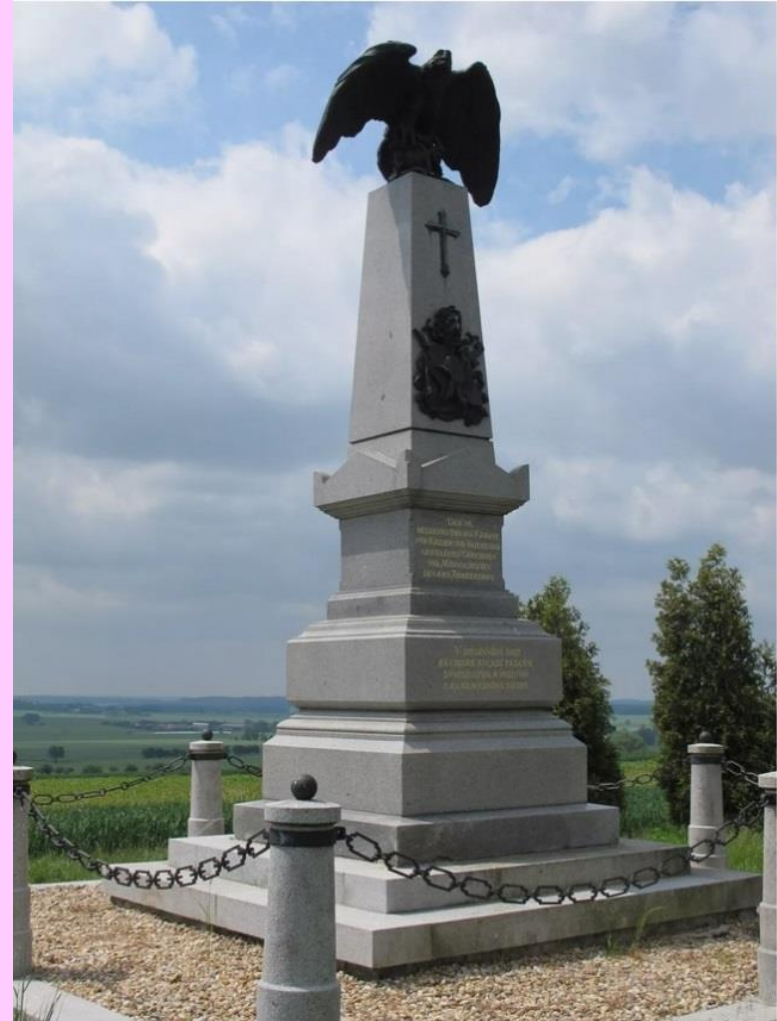
a német egységben

Velence Olaszo.-é

Au. más területet nem veszít

Északnémet Szöv. – D-i, katolikus államok nélkül

Luxemburg önálló (III. N. akarta magának)

– KLAPKA légói betörnek Trencsénbe...

– DEÁK F. nem lép!

b) francia háború – a délnémet államokért

– emsi távirat – BISMARCK alkalmaz először dipl. kiszivárogtatást

– kb. 800 000 német katona ↔ ugyanennyi francia

– 1870. szept. 1-2. – sedani csata

↳ Fro. határa, a Maas bal partja

a franciáknak nincs térképük hazájukról, csak No.-ról

a németek vasúton mozgósítanak

– Párizs elf.

→ [frankfurti] béke:

EL átadása + nagy hadisarc

→ kommün, majd III. közt.

→ Versailles, tükörterem

**1871. jan. 18.: a német
császárság kikiáltása**

a dátum jelentősége!

1701. jan. 18. – I. FRIGYES königsbergi koronázása

1919. jan. 18. – megnyílik a párizsi békekonferencia

1895. szept. 2. („Sedantag”) – ?

TK
9/10.

ANTON VON WERNER: *Die Proklamierung des Deutschen Kaiserreiches*
[Bismarck Museum, Friedrichsruh (Schleswig-Holstein)] – ?
BISMARCK a kp.; uralkodók és tábornokok, sehol egy polgári öltözék, egy képviselő...

A Sedan után fogságba esett III. NAPÓLEON a kudarcot követően azonnal lemondott trónjáról. Később bejárta a világsajtót az a jelenet, amikor a csata után átadta kardját I. VILMOSnak. Fro. az anarchia állapotába került – ?

SURRENDER OF NAPOLEON III ON SEPT 2^D 1870. ÜBERGABE VON NAPOLEON III.

WAGNER 1871. február 5-én zárja a Siegfried partitúráját...

Német
Császárság
(1871–1918)

I. Birod. – ?

II. – ?

III. – ?

Σ olasz / német egység ← történelmi személyiség – ?

BISMARCK: a háború és a diplomácia
mesteri kombinációja

← nemzetközi helyzet kedvező alakulása

új nagyhat. (Fro. helyére – 2.)

villámháborúk – ! (1914)

3. Németország

a) szövetségi állam, Poroszo. túlsúlya – TK 10/12. – !

alk. mon.

konzervatív parlamentarizmus

ffiak: ált., titkos vál.jog → Bir. Gyűlés = Reichstag tvhozó hat.

végrehajtó hat. feje: kancellár → cs.-nak felelős – !

┌ hads. főpar.
└ parl.-et fölsozlathatja

„A törvények olyanok, mint a kolbász.

Jobb, ha nincs ott az ember, amikor készülnek.” (BISMARCK) – ?

b) gazd. ütemesen fejlődik

tőkefelhalmozás: 5Md frankos hadisarc; EL-i bányák, gyárak

c) erős hadsereg

flottaépítés – 1910-re eléri Angliáét

d) belp.

- társadalombiztosítási rendszer – ? kat.
- Kulturkampf = állam – egyház (melyik?) szétválasztása
 - kötelező polgári házasság
 - állami anyakönyvezés – ? szül., ∞ , †
 - oktatás állami ellenőrzése: **tanterv, tananyag, tanárképzés...**
- magyar analógiák – ?
 - 1777
 - 1890-es évek, WEKERLE SÁNDOR kormánya:
egyházpolitikai törvények (1894/95)
 - **állami anyakönyvezés**, köt., polgári házasság
 - a zsidó bevett felekezet (korábban: csak elismert, azaz tilos volt az áttérés és a vegyes házasság)

Σ majdnem-alkotmányos, fél-demokratikus, alig-parlamentáris rendszer

e) külpolitika

- 1871–1890 BISMARCK → passzív
→ szövetségi rendszerek
(cél: a **revansra** készülő Fro. elszigetelése)

1873 – három császár szövetsége – ?

ANDRÁSSY GY. hozza tető alá

Lengyelo. – ?

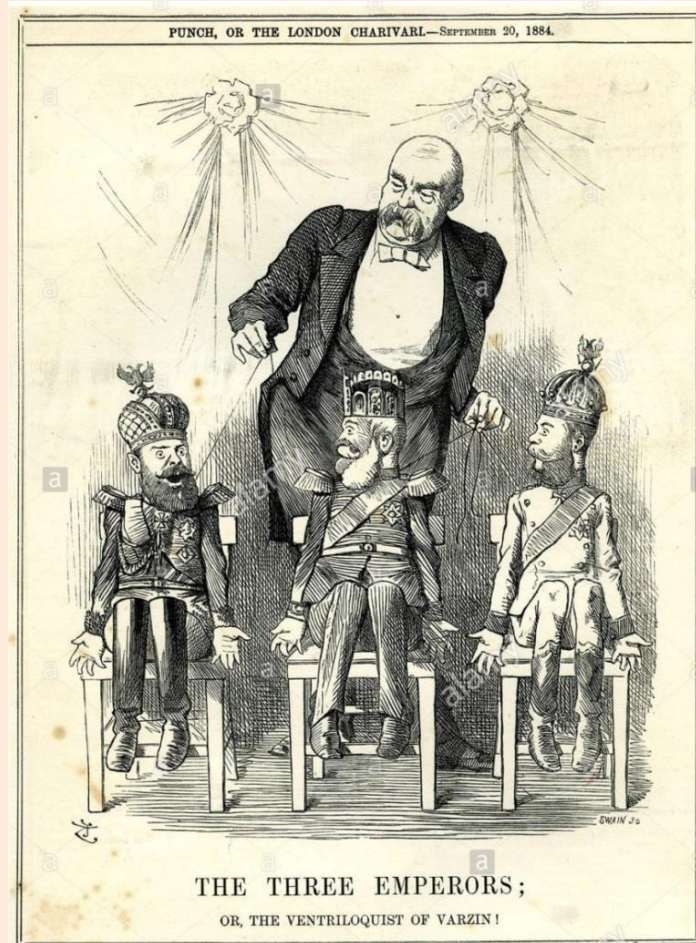
angol karikatúra üzenete – ?

„Minden külpolitika abban foglalható össze, hogy igyekezz hármásban lenni, míg a világot öt nagyhatalom bizonytalan egyensúlya kormányozza” (BISMARCK)

1879 – kettős szövetség I. V – FJ

+ 1882: Olaszo.

→ hármasszöv.

BISMARCK emlékezete ~ KOSSUTHÉ

Hamburg (1906)

Berlin (1901)

Az ember. MAX PRIESTER és WILLY WILCKE titokban, a család tiltása ellenére a halálos ágyán fotózta le BISMARCKot. A két fotóst perbe fogták, a felvétel pedig több mint ötven évig nem jelenhetett meg

- II. VILMOS (1888–1918, †1941 [Hollandia])
 - ↳ *olyan léggömb, melynek zsinórját tartani kell, különben „Isten tudja, merre száll”* (BISMARCK)

– pökhendi, agresszív külp.

„Drang nach Größe”

– meneszteti BISMARCKot 1890 (†1898)

↳ elgondolkoztató jóslata:

“Jéna [ti. NAPÓLEON jénai győzelme a poroszok felett] húsz évvel NAGY FRIGYES [†-a] után következett be; ha a dolgok így mennek tovább, a halálom után húsz évvel is hasonló katasztrófa jön majd.” – BISMARCK 1898-ban † – !

– részvétel a boxerlázadás leverésében – ?

↳ Kína, 1900, a külföldiek egyre erősödő hatalma ellen hun beszéd (*Hunnenrede*): *“Kegyelmet ne adjatok, foglyot ne ejtsetek! Miként ATTILA, a hun király örök nevet szerzett magának, [...] úgy legyen a német név általatok Kínában ezer évre oly emlékezetes, hogy soha többé kínai még csak sandán se merészeljen nézni egy németre.”*

– I., II. marokkói válság

